

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres referanse:
200605083-/CB

Vår referanse:
06/558

Dato:
20.12.2006

Saksbehandler:
Anders Eriksen

Telefon:
24163515

E-Post:
ane@shdir.no

FORSLAG TIL ENDRINGER I FRISKOLELOVEN. HØRINGSUTTALELSE FRA STATENS RÅD FOR FUNKSJONSHEMMEDE

Vi viser til brev av 10.10.2006. Saken er behandlet på møte 18-19.12.2006 i Statens råd for funksjonshemmede.

Rådet har kommentarer til følgende punkter i høringsnotatet:

- 13. Organisering av elevene i grupper
- 17.2. Krav til undervisningsrom og skolemiljø

13. Organisering av elevene i grupper

Departementet viser i notatet til at det ble gjort endringer i opplæringsloven i 2003 der bestemmelsene om klasser og klassesdeling ble opphevet og erstattet med en bestemmelse om at elevene kan deles inn i grupper etter behov. §8-2 i opplæringsloven har følgende ordlyd:

”Elevane kan delast i grupper etter behov. Gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg. Organiseringa skal vareta elevane sitt behov for sosialt tilhør. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør.

Kvar elev skal vere knytt til ein lærar (kontaktlærar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld eleven, mellom anna kontakten med heimen. ”

Departementet foreslår at det tas inn en tilsvarende bestemmelse i privatskolelovens § 3-4. Statens råd for funksjonshemmede ga uttrykk for bekymring da bestemmelsen ble foreslått tatt inn i opplæringsloven i 2003. Rådet har også de samme betenkeligheter i forbindelse med forslaget om en slik bestemmelse i privatskoleloven.

I brev av 04.02.2003 til Utdannings- og forskningsdepartementet pekte rådet på at bestemmelsen om organisering av elevene i grupper innebærer at det må foretas skjønnsmessige vurderinger ved den enkelte skole og at resultatet i enkelte tilfelle vil kunne bli at man foretar en økning av tallet på elever i klassen/gruppen. Det ble også

pekt på at det åpnes for organisering etter faglig nivå ved at den foreslåtte lovteksten ikke er absolutt, men bruker formuleringen "Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør." Rådet så på dette som uheldig fordi det kunne innebære et brudd med prinsippet om den inkluderende skolen. Det ble pekt på at tilbudet fortsatt kan defineres som pedagogisk forsvarlig selv om tilbudet til elevene har blitt dårligere. Rådet viste til at en økning av antall elever pr klasse vil ramme elever med funksjonshemming som får opplæring innefor klassefelleskapet fordi læreren får mindre tid til rådighet pr elev. En utskilling av elever i mindre grupper på bakgrunn av evner eller på bakgrunn av for eksempel adferdsvansker, innebærer mindre kontakt med andre elever og den sosiale tilhørigheten vil svekkes.

Statens råd for funksjonshemmede etterlyser dokumentasjon på hvordan nåværende bestemmelse i opplæringsloven har fungert. Oppslag i pressen tyder på at de foreløpige konsekvensene på mange skoler er større klasse- og gruppeenheter og flere elever pr lærer. Vi vet mindre om hvordan prinsippene om sammensetning av elevenheter har fungert lokalt – for eksempel om basisgruppene gjennomgående er satt sammen av elever med ulikt evnenivå. Vi vet imidlertid at det er få føringer på sammensetningen av undervisningsgrupper. I Riksrevisjonens undersøkelse av opplæringen i grunnskolen (Dokument nr. 3:10 (2005-2006)) har en bedt rektorene ved et utvalg av landets skoler vurdere utvalgte aspekter ved sitt undervisningstilbud. Det ble bl.a. stilt spørsmål om skole eller kommune har utarbeidet skriftlige retningslinjer for hvordan pedagogisk forsvarlige gruppestørrelser skal forstås. Snaut 2 prosent av skolene eller kommunene (9 av 507) har formulert skriftlige retningslinjer for hvordan opplæringslovens krav om pedagogisk forsvarlig gruppestørrelse skal forstås (punkt 5.4).

Statens råd for funksjonshemmede mener at det bør være likeartede bestemmelser i opplæringsloven og privatskoleloven på dette området og slutter seg til forslaget til § 3-4 i privatskolelova. Men samtidig vil rådet peke på at det knytter seg usikkerhet til hvordan nåværende bestemmelse i opplæringsloven har fungert og foreslår derfor at det foretas en evaluering av hvordan bestemmelsen har fungert i forhold til elever med lærevansker.

Rådet mener at det også må lovfestes i privatskoleloven, på samme måte som i opplæringsloven, at hver elev skal være knyttet til en kontaktlærer.

17.2 Krav til undervisningsrom og skolemiljø

Departementet skriver i høringsnotatet at §2-4 Undervisningsrom, utstyr og skolemiljø, første ledd, ikke er til hinder for at opplæringen også kan foregå utendørs, i et museum, i et teater eller offentlig bibliotek når dette er formålstjenelig ut fra den læreplanen skolen har fått godkjent. Rådet vil understreke at det ved opplæring som foregår utenfor ordinære skolelokaler må være en forutsetning at det er tilrettelagt slik at alle elever kan delta på lik linje i opplæringen.

Det framgår av § 2-4 annet ledd at opplæringslovens kapittel 9 A også gjelder for skoler som er godkjent etter friskoleloven. Rådet foreslår en endring i §9a-2 ved at begrepet universell utforming tas inn i tredje ledd som da får følgende ordlyd:

Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreiast slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar. I utforminga av fysiske arbeidsmiljøet må ein sjå til at læringsmiljøet er utforma etter prinsippet om universell utforming.

En eventuell slik lovendring vil da også gjelde for privatskoleloven.

Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes ansvar for skolebygninger (Dokument nr. 3:13 (2004-2005) viser at 58% av skolene i undersøkelsen har en bygningsmessig tilstand som ikke er tilfredsstillende (punkt 2.1). Revisjonen viser at mange skoler ikke tilfredsstiller de kravene som opplæringsloven stiller til det fysiske skolemiljøet. Undersøkelsen dokumenterer at kommunene i liten grad avsetter nødvendige midler til framtidig vedlikehold og investeringer i skolebygninger. Rådet mener det vil kunne være behov for å iverksette flere tiltak for at elevene skal få oppfylt sine lovmessige rettigheter, bl.a. styrket kommuneøkonomi og bedring av kommunenes kontrollrutiner for forvaltning av skolebygninger.

Tegnspråkopplæring

Rett til opplæring i og på tegnspråk er ikke tatt opp i høringsnotatet. Etter § 2-6 i opplæringsloven har elever som har tegnspråk som førstespråk, rett til grunnskoleopplæring i og på tegnspråk. Rådet mener at elever som går på skoler som kommer inn under privatskolelovens virkeområde må gis tilsvarende rettigheter, og foreslår derfor at det tas inn en tilsvarende bestemmelse i privatskoleloven.

Med vennlig hilsen

Ellinor Sundseth
sekretariatsleder

Anders Eriksen
rådgiver